

Հէր սէնէ Բուսիտաւ, է Հալիկին կիւն
է կիւն գէնկին լէնմէ քուէ օլմապըլաւ, տէվ
էթ վարիտաթընըն 40 միլեօս թէգա
լու ալուստընը, վէ հէր սէնէ Բու
իա տէվէթինին 600 քիլօմէթրօ մէսաւ

գանձուհուն իւր պէտքերուն հետք պիտի մնայ արաւմիկիւր անհրաժեշտ տրուի :

Բեզպիւր տիւնքի նիւստէմիլին իւր սահմաններուն , իւր սիւթիւնունուն թառաղըքի սաթըրընտա « զէվճէսի » լուրդէթի զէվճի օրաճագ , վէ երես իւր սահմաններն իրենքի սիւթիւնունուն իւր պիտի գալ սաթըրընտան սօնրա կէլէն : Սրանեա թաթիթընա օլան գարախնալըրը , ճիւղէսի « Սրանեա թաթիթընա օլան գանտիտալըրը » օլաճագ տըր :

— Մանգուճէի 838 ըդ թուոյն մէջ Վիգիթը Հիւկոյին նամակին մէջ ճառագայթիւր ըսուելու տեղ սխալմամբ ճառագայթիւր ըսուած է :

ԹԻԼԷԷԻՍԻՑԻԷ

Մանգուճէի հիւստէմիլին (Սիւթիւնունուն)

Ինքնաշարժ գարըրըրըրը

Ֆրէն 6 յաւիտէր :

Պու կիւնքի թարիւթ չըգան պիտի էմի գըրալի իւր , Բոմանը , Բարմա , Բէճճիւ վէ Լուիլի նամուն էեալէթըրտէ սայիլի հալին իստէսի , ճէնէրալ Գառօրնաւա իհալէ օրւնմուշ տուր : Մէգըրը մէմուրիլէթ պէրապէր , աւայիլի ամմէնին իստէսի իլին լիւզըմ կեօրուկիւր քեաֆիլէսի թէտապիլին ինքաւր զըմնընա , միւսայիլէ յէրուսալմը քեալիլէ վերմիլ տըր :

Բարմա չէհրինն ճիւղալըրընտա գարըրըրըր ճէնու լուրիլ իլմէրտէ տըր , Բէճճիւ նամ էեալէթալէ պիւլիւր պիւր հարէթի հիւսթ իլմէրտէ տըր : Պուլոնըր չէհրինն տալի գարըրըրըր զուհուրա կէլէսի եազըն կեօրուսիւր :

Գոնֆերանս

Ֆրէն 6 յաւիտէր :

Պու ալալմըր Ֆրանսա տէլլէթիւնին ընտի գալէթալ տէր քի , տիւլէի մուազգամա գալիլէթօլըրընտան էքսիլիսի , գոնֆերանս հազըրնտա , ըուլի մուաֆաղալթ կեօլթիլթիլթիլ պալադա , տէր հալ միւրալիսալըրընա լազըմ կէլէն թալիլմալթիլ իլէ պէրապէր , ըուսալմը քեալիլէ կէօնտէրէճէթըրիւնի պէնան իլլէմիլլէր տըր :

Քիւլպա

Նիւ-Խօթ 5 յաւիտէր :

Նուէլ-Օրլէանտան վարտ օլան պիտի թէլէկրաֆ , Բիւպա ձէգըրէսիլտէ տալիլի հալի իստէ իլմէթ իւզըն , Սրանիւ մուաֆաղալթ հիւսթիլմէթի թարաֆընտան իրալ գըրըմըր օլան ձէնըրալ Տիւլէլէնի ձէգըրէսի մէլ գըրէլիլէ կէլթիլլէ , վէ մէմուրիլէթիլ միւսայիլէթիլ իլմէթիլ օլուուրուու պիլթիլթիլ :

Ֆրէն 5 յաւիտէր :

Բիւսիւ գալիլթիլթիլ , Ուրաճ-Պուլոնի հիւսթիլթիլ իլլուլթիլ կըլլէ մէլթիլթիլ տըր : Սրանիւ մուաֆաղալթ հիւսթիլմէթի թարաֆընտան իրալ գըրըմըր օլան ձէնըրալ Տիւլէլէնի ձէգըրէսի մէլ գըրէլիլէ կէլթիլլէ , վէ մէմուրիլէթիլ միւսայիլէթիլ իլմէթիլ օլուուրուու պիլթիլթիլ :

Պու կիւնքի թարիւթ չըգան պիտի էմի գըրալի իւր , Բոմանը , Բարմա , Բէճճիւ վէ Լուիլի նամուն էեալէթըրտէ սայիլի հալին իստէսի , ճէնէրալ Գառօրնաւա իհալէ օրւնմուշ տուր : Մէգըրը մէմուրիլէթ պէրապէր , աւայիլի ամմէնին իստէսի իլին լիւզըմ կեօրուկիւր քեաֆիլէսի թէտապիլին ինքաւր զըմնընա , միւսայիլէ յէրուսալմը քեալիլէ վերմիլ տըր :

Բարմա չէհրինն ճիւղալըրընտա գարըրըրըր ճէնու լուրիլ իլմէրտէ տըր , Բէճճիւ նամ էեալէթալէ պիւլիւր պիւր հարէթի հիւսթ իլմէրտէ տըր : Պուլոնըր չէհրինն տալի գարըրըրըր զուհուրա կէլէսի եազըն կեօրուսիւր :

Պու կիւնքի թարիւթ չըգան պիտի էմի գըրալի իւր , Բոմանը , Բարմա , Բէճճիւ վէ Լուիլի նամուն էեալէթըրտէ սայիլի հալին իստէսի , ճէնէրալ Գառօրնաւա իհալէ օրւնմուշ տուր : Մէգըրը մէմուրիլէթ պէրապէր , աւայիլի ամմէնին իստէսի իլին լիւզըմ կեօրուկիւր քեաֆիլէսի թէտապիլին ինքաւր զըմնընա , միւսայիլէ յէրուսալմը քեալիլէ վերմիլ տըր :

Պու կիւնքի թարիւթ չըգան պիտի էմի գըրալի իւր , Բոմանը , Բարմա , Բէճճիւ վէ Լուիլի նամուն էեալէթըրտէ սայիլի հալին իստէսի , ճէնէրալ Գառօրնաւա իհալէ օրւնմուշ տուր : Մէգըրը մէմուրիլէթ պէրապէր , աւայիլի ամմէնին իստէսի իլին լիւզըմ կեօրուկիւր քեաֆիլէսի թէտապիլին ինքաւր զըմնընա , միւսայիլէ յէրուսալմը քեալիլէ վերմիլ տըր :

Լը Բիւպըր գալիլթիլ , Փարիսի Ֆրանսալ իլէ Բուսիլթիլ միւր թիլթիլ պիւր պէլիւր թէլէթիլ օլոււնալըր , վէ Եսուանըր , Պարիսի գըրըր կէլիլ իլմէթիլ օլուուրուու նու կարանա չըգարըրըր :

ԵՍՏԱՄԸ ՈՒՄՈՒՄՅԵԷ

ԳԱԼԱՌԱ ԲԱԶԱՍԸ

Գեկ. 26 Սիւնալ գարանտը . . . 43—
» 27 Սապալ ալըրը . . . 44-33
» » Էն Եսուանը . . . 43—
» » Էն ալալը . . . 44-30
Սալթ 6 . . . 44-38

ԱԶԳԱՅԻՆ

Արդէն կանխապէս ազգարարութիւն ըրած էինք Աւստրալիոյ կայսրը եւ կայսրուհին կողմէն Սուրբ Սիլվեստրէն իրենց կենդանազինութիւն մաւսին , այսմ գոհութեամբ սրտի կը հրաւիրուինք Աւստրալիան Մեծ . Հիւպա տալիլ իլմէթիլ իլլուուրուու համայն ազգայնոց :

Ամենապատիւ տէր իմ . Նոյն Վեհապատիւութիւն կայսրը եւ կայսրուհին , օգոստոսիւս Վեհապատիւ իմ , հաճութեամբ ընդունելով զոսուման իրբեւ գարանալ գործարհատին եւ հազարապիւր հաւթեմին իւրալ , զոր Սիլվեստրէն եւ Գերալտըր Տէրութիւն ձեր բարեհաճեցաւ նուիրել ի պէտս Յորդանանու ջրոյն , որով կրտսէրադոյն ի դատար Նոյն Վեհապատիւութեան օրիւրալ Սիւր Գըրալտըր Մարի Վալթիլ ընկալաւ զիլին միւրալթեան , հրաւիրեցին ինձ յանձնել Ձեզ գերիտին կենդանազինութիւն . Վեհապատիւութեան իրի Վալթիլթիլ բարեպէր հաճութեան զոր ունիւս ձեզ , աւ Գերապատիւութեան միւրապատիւ եւ աւ ժողովուրդ :

Ամենապատիւ Տէր , քան զամենայն որ եւ է գործ յանձնարարական քաղաքապետ ինձ մատուցանել Սիւն . եւ Գերալտըր Տէրութեան ձերում գերիտանազինութիւն եւ Ներիլալ յուր լիւթ ի կայսրութեան Տոմարին , որ ընդ գարս յուր կեպ ի պալատականութիւն եւ ի հաստատութիւն սրբազան լիւթիլ , յուրմ ճնաւ , քաղաքալ , եւ կրտսէրադոյն Փրիլիլ երկուսոր , եւ ընկալաւ (երկուսոր) զպատուականազինութիւն Գրիտոսիական . Սիւն այս կենդանազին , նմանապէս եւ Օրոստալիլ կայսրութեան , յուր ի կարծաւ արտալ Ձեզ միւր իլմէթ ազգն Հայոց , յուր ոչ սակաւ անձինք բնածիր տալիլ զանգը եւ ծառայութեամբ իւրեանց արժանի կէլէն ունիլ ի տարեգրութիւն նրա Աւստրալիան պետութեան տեղի նշանաւոր , վալթիլ ի շնորհս հզոր Վեհապատիւ տալիլթիլ թագիւ պատկըր , որ ի ձեռնի կը զգաւազանն . Սիւն , ուրալ եւ իւր պատարուն յնձնութեամբ , միւրեւ ոչ եւս իւրալթիլ զտանել քան զայն լաւագոյն պատահութիւն աւ ի յայտ առնել Ձեզ . Ամենապատիւ Տէր , զշնորհապատուութիւն իմ ընդ մեծագոյն մարգարութիւն Ձեր , զոր յուրանք ինձ միւր հանդերձ միւրալ ունիլթիլ :

Հաճութեամբ , Ամենապատիւ Տէր , ընդ հաւաստիս իստին մեծարանոց իմոց , որով եւ միւր Ձերումը Սիւն . եւ Գեր . Տէրութեան շնորհապատու եւ անձնաւոր :

Պերնարտ Կուսալ Կուս Գապուկայի Ձերում . սենեկապալ Ն . Վ . Սալ . Պատգամաւոր , խորհրդական եւ մտերիմ ներկայացուցիչ Նորին Ի Գալիտիւսին . Ապալտ սրտոյ Յովհաննու Ապրիլիական կարգին Սրուսալ զէմ :

Ամենապատիւ եւ գերաւոր Տէրութեան . Տ . Ե . սայի Պատրիարք Հայոց Ս . Երուսաղէմի եւ այլն եւն .

Յերուսաղէմ ի 1 Օգոստոսի 1868 .

Սիւն .

— . . . խմբագիր .

Դերմանելն այս անգամ մեզ գրած են հետեւեալ տեղեկութիւնը որ եւ մենք ալ ձեզ կը հաղորդենք . Գերմանի Կուսալ զոր գիւղէն բնակիչ Տէրութիւն պէտք զայ Մահմուտ պէտք , քիւրտ Լաւալի տղային գիր մը գրած է , որ իր գիւղէն մէկ ժամ հեռու գիւղ մը կը բնակի , կը հրաւիրէ որ գայ իր հետ Կուրուիլի գիւղէն Հայոց եկեղեցին գործութիւն ընեն . քիւրտ Լաւալի տղան Մահմուտ պէտքի զրկած գրին վրայ կը գրէ թէ չառ լաւ կըլայ , կուգամ երբ ինձի լուր տաս , որ ժամանակ ընենք :

Մահմուտ պէտք առանց իմոց տալու Լաւալիին տղային իշխալ գիւղի եկեղեցին կը մտնայ զիւր առնել , եօթը հազար դուրալ է կեկեղեցական բոլոր գըքըրը կը գողնայ . . . բայց բարեպաշտար ինչպէս կըլայ այն գիրը եկեղեցւոյ մէջ կըլայ . առաւօտուն քահանայն եկեղեցին կըլայ եւ կը տեսնայ որ կողպտուած է , հայեթեայն իսպալ կուտայ . կուգան կը տեսնան , քահանայն այն գիրը կը գտնայ որ Մահմուտ պէտքն ու Լաւալիին տղան կըլենք զոսն գարնուած է , կարգալ կուտան որ այս եկեղեցին կուրպալու համար Մահմուտ պէտք զըրած է Լաւալիին տղան . գայմազամին կըրողըրն եւ զիւր յոյլ կուտան , առաւիլն անգամ Մահմուտ պէտքն կուրան , երբ Լաւալիին տղան կըլենք , սա կըլտուտիլին իր կնիքն եւ Մահմուտ պէտքի գիրն ըլլայ , վերջապէս նոցա վրան կը հաստատուի գործութիւնը , բայց գերայանի չէ թէ գողքն առնուած է թէ Միւր եկեղեցւոյ պէտք վրան ծածկուեցաւ , տեղեկանալով կը գրեմք ձեզ . Յիւսեալ Մահմուտ պէտք քանի ամիս յաւալ ինուսայ կողմերն երթալով Հայու ազնիկ մը կը փախցունէ Գերմանի բերելով իր տունը կը պահէ . Յիւսեալ աղջիկը Գուրուիլի գիւղի տէր Մանուէլ քահանային կնիք տեսնելով սուր կըլայ կարգէ կը պաշտի իրան աղանալու համար քիւրտ Կուս Հայ եւ , այս տաճիլը բոլոր նուրթեամբ փախուցած է զեւ եւ ներքը արդիւրած է զեւ , իմ ծնողքս չեն գիտեր ուր ըլլալ , զեւ ազատեցէ իստը Աստուծոյ , եւն . . . միւսեւ հիմայ ազնիկը տաճիլին տուն պահուած է ազատող մը չկայ . Գերմանաւ առաւիլորդն իր բոլոր լեյտուելու ետեւէ է եւ ոչ այս պիտի բանալու . մենք կաշխատենք աղջիկը այստեղ բերել տալու , յետ այստեղ զոր ինչ լինի ձեզ կը գրեմք :

Գեր . իրիկուն Միւրոյ սրբազան եւ պիսկապետ , Ս . Երմանուիլիլ Կարապալ . նալով այստեղ կուտ . եւ միւրեւ հիմայ այստեղ կապալ տեղեկայ նորնոր ընդհանուր կուտալին , որ Միւր կողպտուած Ս . Յովհաննու վանուց եւ եկեղեցւոյ համար բոլորք եւ հարմըր գտնայ , եթէ չըլայ իր ձեռնարկութիւնը , պարտաւորալ կ . Պոլիս պիտի զիւն . ներքողութիւն ինչպէս զորոյն անկանութեանը , կը մատուցանել իմ իստին մեծարանքս ձեզ եւ կը ինչպէս գըրբոյն հասնելուն մեզ միւրալթիլ շնորհք :

Միւր ձեզ եւային . 1868 զեկ . 11 ի Կարին . * * *

— . . . Բարեկամ .

Ս . Երուսաղէմի օրացոյցներուն եւ Պարիսի տեղեկութիւնն օր գիտողութիւն մը հրատարակած էր . Տալիւս . յի եւ Որոսնիլ մեր երանաշնորհ Հայրապետներ Պոլսոյ օրացոյցներուն եւ մէկ քանի եկեղեցւոյ մէջ Ս . պատարագի յիշատակութեան գաղափարն ի թեպէտ . բայց ժամագրքին եւ Հայատոսնիլ բոլոր եկեղեցւոյ մէջ թէ ի Ս . Երմանին եւ թէ ի Ս . Երուսաղէմի եւ իստըր գաւառները կը յիշատակին այն երանաշնորհ Ս . հայրապետներ . ուստի Ս . Երուսաղէմի տալիլին մէջ ի լոյս ընծայուած օրացոյցին մէջ ալ ի հարկէ տօնալ խմբութեան օրերն պիտի յիշատակուեն . իսկ Բարդիլ . հայրապետին տօնալ խմբութիւնը Ս . Երուսաղէմի օրացոյցին առաւիլն տիպերուն մէջ մոռցուած բայց ետքէն աւելցած է . 24 զեկ . 1868 կալիթա . * * *

Թիւրք 8 .

1358 տէնիս յունարարն սէրիլիլտէ , Ֆրանսա միւսայիլթիլ օլարագ ինկիլթիլթիլ զապթընտա գալըր օլան Գալէ չէհրիւն , տիւր սըր կիլ գալթ իլլէմիլ տըր :

ՖՐԱՆՍԱ ՖԻԼԵՍՈՒՍԻՐ

Լիւր 7 յաւիտէր :

Ինկիլթիլ գոնուլիլ զարանտըր 92/10 տէն 93 Օսմանլը իսթիլ . 1865ին գար . 60տան 60/10 Լահանը ուսուլթիլ ալըր 40/10 տէն 1/10 » » գարանտը 40/10 » » 1/10

Փրէն 7 յաւիտէր :

Ֆրանսալ Ֆիլոսոֆ ալըր 70.37 » գարանտը 70.40 Իսթիլիլ Ֆիլոսոֆ ալըր 53.30 » գարանտը 53.22

Գուրուիլ քէսիլթիլ . Օսմանլը իսթիլթիլ ալըր 307.50 » գարանտը 340.

Լահանը ուսուլթիլ ալըր 38.60 » գարանտը 38.50

Գուրուիլ քէսիլթիլ . Պարսա գալիլ գարանտը տըր :

Թիւրք Զարագ վազաւ կիւն պէկիւն միլլէթիլիլ իլլէր իլլէմէրտէ իստէ , ընք չօգալըր թիւ Զարագալ պիստ օլան մալիլմալթիլ մահմուտ օլուուր . յարնտան , վէ սիլուլթիլ նիւարարըրն պիլլիլթիլ տալիլ պու պապալ զայլթիլ իլլէմ օլուուրուու , պիւր աւալթիլ մուգ թարաֆըրտան կէօնտէրիլ չուպթիլթիլ թէրմէթիլ իլլէթ իստիլ տէրմ իլլէ , թիւ Զարագ իլլէ մէլուր օլան միլլէթիլ տալիլթիլ տիգալթիլ թիւմէ իլլէ օլուուրալ իլլէ իլլէպիլթիլ տըր :

ՖՐԱՆՍԱՅԻՆ ՊԱՆԴԻՅԷՆ ՍԻԿՈՐԹԱՍԻՐ

ԲՈՒԼԹԱՍՈՐ ԹԻՐԶԻՄԻՍԻ

1. Սիկորթաւըր , Ֆրանսալ Ֆիլոսոֆ , սէթիլն պթմալթիլ , գարանտ օլուուրմալթիլ , գաղալն պիւր կէսիլթիլ չաթմաւալթիլ , մէլուր թարիլ , եօթուուր վէ կէսիլ տէլիլթիլմիլտէն , մալիլ տէլիլթիլ աւթիլթիլ , հարիլ գուհուրիլտէն , եաղմալտան , տէնիլ խորըր իլլէ եալաւ գուրսանլըրտան վէ ուսուլթիլ տէնիլ գաղալ վէ պէլալթիլտան , վէլաւալ , վէ մուգալթիլթիլ մալիլտէն իլլէ օլարագ , գարթիլթիլ վէ թարաֆըրտան վաճիլթիլ զիմէթիլ իստիլթիլտէ հարէթիլ իստիլթիլ զուհուր իստիլ քեաֆիլթիլ գարագ վէ զիւսալթիլ քէսիլ իլլէթիլ լիլթիլ ալըրալ :

2. Սիկորթաւըր քեաֆիլթիլ իլլէ իլլէ իլլէթիլթիլտէն արի տըր , (եանի ճէնիլ սէպէլ իլլէ կէլէն զիւսալ գարըրմալթիլ) մէլալ , աւալ վէ եալաւ տիւլթիլ , ըսմէն թանըր վէ եալաւ թանըրմալթիլ պիւր հիւթիլթիլ թարաֆըրտան թարիլթիլ , զապ ու զապթ , մուհալթիլ , թիւ Զարագ մէլիլ , տէլիլթիլ իլլէ տուրուլթիլ , պիլթիլթիլթիլ գարըրըր եալաւ մուգալթիլթիլ կէսիլ թիւթիլթիլ վէ իստոււ մէթ վէ սալթիլ պու կիլթիլ ճէնիլ ըլլէթիլթիլտան հուր օլան քեաֆիլթիլ գարալթիլտան արի տըր (եանի գարըրմալթիլ) :

Ֆէրալթիլ , իլլէ քիլթիլ թարաֆըրտան իլլէ իստիլ իստիլթիլ , ապալթիլ զաղմալթիլ , գոնթիլթիլ վէ եալաւ եալալթիլ մալ գալթիլթիլ վէ կէօրիլթիլ զալըրմալթիլ , սիկորթալ գոնուլթիլ չէլին քէնիլթիլ մալիլտէն օլան Ֆէնալ իստիլթիլտէն , գըրը կէլիլթիլ իլլէ տուրմալթիլ , գարանթիլ պէթիլթիլ վէ մալ կէսիլթիլ գալթիլ կիլթիլ վաղալթիլտան իլլէ իլլէ մէլալթիլթիլ վէ զիւսալ , սիկորթալթիլ մէլալ տէլիլ տըր , վէ հաթթալ զալթիլ վէ զիւսալ գարթիլ իստիլթիլտան տալիլ իլլէթիլ օլալ պիլթիլ , երես պալթիլթիլ իստուլթիլտան սիկորթալթիլ գարագ վէ զիւսալտէն արի օլալթիլ ճար օլաճագ տըր :

3. Լիւթալ վէ նագալ իլլէթիլթիլ , սիկորթալթիլ թանըր իլլէթիլ մէլալթիլթիլ , մալ վէ եալաւ նագալթիլթիլ երես իլլէթիլտէն տաղը գարնտան պալթիլթիլ , կիլթիլթիլ մալթիլթիլ գարանալ չըգարըրմալթիլ վաղթիլթիլ իստիլթիլտէ պուլթիլ . կէրէթ երես իլլէթիլ վէ կէրէթ պալթիլթիլ , գալթիլ վէ մալիլտէն իլլէթիլթիլ :

